

LA CONSTRUCCIÓ D'UN MODEL DE SEGURETAT PUBLICO-PRIVAT A CATALUNYA

TREBALL FINAL DE GRAU

**GRAU EN CRIMINOLOGIA
25 DE MAIG DE 2018**

**TUTOR: FRANCESC GUILLÉN
AUTOR: ROGER PEÑA PUIG
PARAULES: 9.524**

INDEX

1. INTRODUCCIÓ	2
2. MARC TEÒRIC	5
2.1. MODELS TEÒRICS D'ARTICULACIÓ	6
2.1.1. <i>Junior Partner Model</i>	6
2.1.2. <i>Equal Partner Model</i>	8
2.1.3. <i>Market Model</i>	9
2.1.4. <i>Nodal Governance Model</i>	9
2.2. ARTICULACIÓ ENTRE SEGURETAT PÚBLICA I PRIVADA.....	11
2.2.1. Antecedents. Llei 23/1992.....	11
2.2.2. Situació actual. Llei 5/2014.....	12
2.2.3. Articulació entre seguretat privada i pública a l'àmbit estatal	13
2.2.4. Articulació entre seguretat privada i pública a l'àmbit català	17
2.3. PERSPECTIVA COMPARADA	19
2.4. OBJECTIUS ESPECÍFICS	21
3. METODOLOGIA	21
4. ANÀLISIS DELS RESULTATS	22
5. CONCLUSIONS.....	25
6. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	28

Agraïments

Explicitar el meu agraïment més sincer i afectiu a totes aquelles persones que han fet possible la realització d'aquesta investigació.

Especialment al professor Francesc Guillén per la tutorització d'aquest treball. Per l'interès, la rapidesa, la serietat i sobretot la qualitat de les seves aportacions des del primer dia. El seu acompanyament ha estat capital i imprescindible.

També a tots aquells professionals tant del sector privat i públic de seguretat que s'han prestat desinteressadament per les entrevistes.

I a la meva gent, per l'escalf rebut durant aquests darrers mesos.

RESUM

La pluralització de les funcions de seguretat en el nostre país és una evidència que s'ha vist accentuada per l'augment de la seguretat privada en les darreres dècades. Lluny de recuperar vells debats sobre el monopoli estatal de la seguretat, és important centrar els esforços acadèmics en estudiar els models d'articulació entre els diferents actors implicats. En aquest sentit, l'article que es presenta a continuació intenta aprofundir en la relació entre dos d'aquests actors a l'àmbit català: la policia i els serveis de seguretat privada. La finalitat de la investigació és la determinació dels mecanismes de col·laboració i coordinació entre els dos sectors, la detecció de les seves fortaleses i debilitats i la confecció de possibles propostes de millora. Per aquest motiu, s'ha fet ús de la metodologia qualitativa per poder conèixer l'opinió de professionals d'ambdós sectors. Els resultats mostren millores en la comunicació, un canvi de mentalitat en els cossos policials, una conscienciació general sobre els beneficis de la seguretat privada, la falta de voluntat política per constituir els òrgans político-institucionals, certa falta de confiança mútua i l'absent bidireccionalitat en les comunicacions.

Paraules clau: coordinació, col·laboració, seguretat pública, seguretat privada, seguretat plural.

ABSTRACT

The pluralization of security functions in our country is an evidence that has been accentuated by the increase in private security in recent decades. Far from recovering the old debates about the state monopoly of security, it is important to focus the academic efforts in studying the different models of articulation between the sectors involved. In this sense, this article tries to deepen the relationship between two different sectors in Catalan field: the public policing and the private security services. Specifically, the main objective of this study is to identify which are the mechanisms of collaboration and coordination between the both sectors, to detect the strengths and weaknesses of the same and to propose improvements. The methodology is based on semi-structured interviews conducted to professionals of both sectors. The results show an improvement in communication, a change of mentality in the police, a general consensus on the importance of private security services, a lack of political will to set up commissions, a lack of mutual trust and an absence of bidirectionality in communications.

Key words: coordination, collaboration, policing, private security services, plural policing.

1. INTRODUCCIÓ

Fa dècades que assistim a un canvi de paradigma en la concepció del manteniment de la seguretat. Els postulats del pensament liberal il·lustrat que fonamentaren la creació del sistema de seguretat europeu han quedat desfasats. De la mateixa manera que a partir del s. XVIII s'inicià un procés d'estatització de la seguretat, actualment estem presenciant un procés absolutament oposat.

L'estat, coneixedor que per si sol no és capaç de proveir seguretat, ordre i control del delictes (Garland, 1996), ha cedit part de les seves funcions a una seguretat privada que augmenta de manera incessant.

Les dades parlen per si soles, tots els indicadors –facturació, nombre de vigilants, nombre d'empreses, etc.– mostren una tendència a l'alta innegable (Ocqueteau, 2000; Agirreazkuenaga, 1989; Rico & Salas, 1988; Martín, 1992) que també s'aprecia a l'àmbit internacional (Waard, 1999; Button, 2007; Kempa, Carrier, Wood & Shearing, 1999).

De fet, en molts països del nostre entorn aquest augment del sector privat ha culminat en una superació efectius policials. Segons la CoESS¹ (2013), en el Regne Unit, per exemple, la ràtio de policia per habitants és d'1/382 mentre que la de vigilants privats per habitant és d'1/170. Dades que indiquen que, al Regne Unit (també a Polònia, Hongria o Noruega), els efectius privats ja dupliquen els públics.

A Espanya la situació encara no ha arribat a aquest punt però sí que és constatable aquesta tendència a les dades oficials del Ministeri d'Interior. Mentre que l'any 1999 hi havia 82.505 vigilants habilitats, durant el 2016 es va arribar a 242.864. Pràcticament estem parlant d'una triplicació del nombre d'habilitacions en poc més d'una quinzena d'anys.

---

¹ Es tracta de la Confederació de Serveis de Seguretat Europeus, creada durant 1989 i que agrupa 26 associacions nacionals de seguretat privada. Els resultats dels seus estudis es poden trobar a: <http://www.coess.org/newsroom.php?page=facts-and-figures>

Les causes que expliquen l'augment del sector privat són diverses i difereixen en funció de l'autor –no existeix unanimitat en la literatura. Alguns parlen de la falta de recursos de les FCSE (Cámara, 2004), de la falta de flexibilitat de la seguretat pública (Martin, 1992) o del fracàs de l'estat en satisfer les demandes de seguretat de la societat (Button, 2007).

Altres parlen de la disminució del control social tradicional (Waard, 1999), l'augment de la inseguretat (Cunningham, Strauchs & Van Meter, 1990) o canvis en les formes de propietat (Stenning & Shearing, 1979; Jones & Newburn, 1999).

Siguin quines siguin les raons d'aquest augment, caldrà abandonar la visió monopolística de l'Estat com a únic subjecte garant del manteniment de la seguretat i, com vaticina Guillén (2016), començar a caminar cap a un model de seguretat plural capaç d'integrar a agències públiques, a agències privades i a ciutadans.

Lògicament, el model haurà de ser capaç de superar les limitacions intel·lectuals de la concepció estatal clàssica (Zedner, 2006) del *policing* i haurà de fonamentar-se en dos elements essencials: la cooperació entre les diferents agències i l'estricta compliment del dret fonamental i humà a la seguretat.

Aquest creixement de la seguretat privada s'ha produït com a part d'un procés molt més ampli que alguns autors anglosaxons ja havien anunciat i qualificat fa més d'una dècada com una pluralització de les funcions de seguretat. O com ells adequadament denominen: *plural policing* (Bayley & Shearing, 1996; Jones & Newburn, 2006).

Es tracta d'un canvi de paradigma en el manteniment de la seguretat i, donada la transcendència de la temàtica, sorprèn l'absència d'un debat científic real i un major desenvolupament de la literatura a escala nacional. Com s'esmentava, en els països de parla anglesa, on també és cert que la presència i la incorporació de la seguretat privada és qualitativament i quantitativament major, fa temps que la relació entre seguretat privada i pública és un element central de desenvolupament acadèmic i on, fins i tot, s'han efectuat algunes sistematitzacions teòriques sobre possibles models d'articulació (Sarre & Prenzler, 2000; Crawford, 2003; Newburn, 2003).

En aquest sentit, la investigació que aquí es presenta persegueix l'objectiu final d'idear millores del model de seguretat català, centrades en les formes de col·laboració entre agències. No com a propostes úniques inamovibles sinó com un incentiu per animar l'estudi i la discussió d'aquest tema.

Per la consecució d'aquesta meta final, serà imprescindible la construcció d'un marc teòric que: 1) Introdueixi les principals perspectives doctrinals sobre la qüestió; 2) Plantegi els intents de sistematització dels models teòrics d'articulació entre ambdós sectors; 3) Analitzi la configuració actual del model català i els seus mecanismes de col·laboració. 4) Ofereixi una perspectiva internacional encaminada al recull de certes experiències concretes d'interès.

Seguidament a aquest marc teòric, es presentaran les qüestions metodològiques de la recerca –quin mètode s'ha escollit, perquè, com s'estructura el treball de camp, els perfils entrevistats, etc. Posteriorment, s'analitzaran els resultats obtinguts i es procedirà a l'extracció de les conclusions.

2. MARC TEÒRIC

Històricament la seguretat s'havia concebut com un bé de caràcter intrínsecament públic (Torrente, Bosch & Valencia, 2005) que la policia gestionava de manera exclusiva. Amb el pas del temps, però, s'ha demostrat que el monopoli públic de la seguretat no era més que un mite (Garland, 1996). Això es deu a dues raons fonamentals: 1) L'estat no és capaç per si de mantenir els nivells de control social necessaris. 2) Ni en el moment més àlgid del sistema de seguretat pública l'Estat exercia el control exclusiu de la seguretat doncs sempre ha existit la seguretat privada (Zedner, 2006).

No obstant, el punt d'inflexió es produeix a partir dels anys 80 amb un augment del sector privat que determinà una fragmentació de les funcions i un canvi de rol de l'Estat que si bé és cert que no ostenta el monopoli absolut sí que n'era el principal agent. En aquest context, s'inicià un debat a la literatura criminològica sobre la relació entre estat, mercat i seguretat que encara perdura en els temps actuals.

Les primeres investigacions sobre aquesta temàtica s'oposaren radicalment al creixement del sector privat doncs consideraven que s'estava produint un procés de mercantilització de la seguretat que posava en risc el dret humà a la seguretat (Agirreazkuenaga, 1989; Ballesteros, 1998; Cunningham et al., 1990).

No obstant, i amb el pas del temps, s'ha anat desenvolupant una nova corrent que no només accepta la situació creixent de la seguretat privada sinó que considera que s'han de crear formes efectives de col·laboració entre el sector públic i el sector privat (Kempa et al., 1999; Sarre & Prenzler, 2000; Johnston, 1999; Torrente, 2015).

Concretament, aquestes dues tendències teòriques són les que han acabat determinant l'orientació de la legislació en matèria de seguretat privada i, per tant, els models de relació que s'han desenvolupat als diferents països. Una legislació que, com molt bé reflecteixen els estudis comparats de Waard (1999) i Button (2007), difereix molt entre els principals països de parla anglesa –on la regulació acostuma a ser mínima– i la resta de països europeus –on la regulació és més molt més extensa i estricta.

Un cop presentades ambdues perspectives doctrinals imperants, a continuació s'incorpora una síntesi de les principals aportacions teòriques, una anàlisi del model català i una revisió internacional d'alguns casos peculiars. Aquesta construcció teòrica permetrà un plantejament adequat dels objectius específics de la recerca.

2.1. MODELS TEÒRICS D'ARTICULACIÓ

El primer pas a l'hora de parlar sobre possibles model teòrics d'articulació és la delimitació conceptual del terme. Així doncs, i en el marc d'aquesta investigació, el terme *models d'articulació* farà referència a aquella abstracció teòrica capaç de descriure els processos de coordinació entre policia i seguretat privada.

Seguint aquesta línia, recordar que els models teòrics simplement són una síntesi genèrica d'un seguit de pràctiques organitzatives que permeten l'estudi, les anàlisis i les comparacions entre si. La realitat sempre esdevé més concreta i particular.

La decisió d'establir una definició i, per tant, delimitar el concepte neix de l'existència d'altres recerques que utilitzen termes similars per referir-se a elements distints. Un exemple d'això seria l'estudi de Bosch, Farràs, Martín, Sabaté i Torrente (2004), que si bé és cert que és un dels articles de referència a l'àmbit nacional, es centra en idear una classificació dels possibles models de relació entre estat i mercat en matèria de seguretat.

Com remarcava a la introducció, més enllà de l'estudi que s'acaba de citar, la producció literària nacional sobre aquesta temàtica és ínfima. Per això la confecció d'aquest apartat es fonamenta en fonts merament angleses i americanes, on hi ha una concepció més plural del *policing*.

2.1.1. Junior Partner Model

A partir de la dècada dels 60 a EEUU s'inicià un creixement de la seguretat privada que alguns autors posteriorment catalogaren com a *Quiet Revolution*. El nom fa honor a què, de la mateixa forma que la creació de les policies modernes comportà debats i modificacions legislatives, "such discussion and debate have been notably absent in the modern shift to private security" (Shearing & Stenning, 1983, p. 17).

Aquest creixement de la seguretat privada va anar acompanyat de molts detractors que la titllaven d'exèrcits privats (Shearing, 1992) així que, el 1971, el Departament de Justícia dels Estats Units encarregà a la RAND Corporation un estudi encaminat a la caracterització de la indústria de la seguretat privada i a l'avaluació dels riscos i beneficis de la mateixa per la societat.

A grans trets, l'estudi de Kakalik & Wildhorn (1971) va concloure que l'augment de la seguretat privada no era motiu per alarmar-se ja que no amenaçava el monopoli de seguretat de l'estat. No obstant, el més transcendent d'aquest estudi és que col·locà sobre la taula per primera vegada l'anomenat model *junior partner*.

Certament l'estudi no arriba a teoritzar particularment en el model però sí que esdevé un punt de partida en la categorització d'un seguit de pràctiques organitzatives que posteriorment s'han vist reflectides a països com Espanya (Giménez-Salinas, 2004).

El *junior model* es fonamenta en una visió secundària i subordinada de la seguretat privada en la que apareix com un soci menor que ha de col·laborar amb un de superior (policia) en les tasques de manteniment de la seguretat (Shearing, 1992). A més, una altra característica d'aquest model és que presenta una clara diferenciació en el tipus d'activitats realitzades per ambdues agències.

Mentre que la seguretat pública es dedica a qüestions centrals i repressives, les majors funcions del sector privat són "to prevent, detect and report criminal acts on private property, to provide security against loss from fire or equipment failure, to control access to private property, and to enforce rules and regulations of private employers" (Kakalik & Wildhorn, 1971, p. 19).

Aquest model fou bastant criticat doncs, com ja apuntaven inicialment Kakalik & Wildhorn (1971), "private police often act as extended eyes and ears for the public police" (p. 20). És a dir, molts professionals acabaren acusant als serveis públics d'una estratègia d'aprofitament del sector privat ja que, les relacions i el traspàs d'informació només es produïen en un sentit, no era recíproc. La policia obtenia informació dels vigilants i les empreses de seguretat privada però no al revés.

2.1.2. Equal Partner Model

Ja a mitjans de la dècada dels 80, el Departament de Justícia d'Estats Units encarregà un segon estudi, aquest cop a la Hallcrest Corporation, per seguir indagant en el desenvolupament del sector privat i per desenvolupar estratègies de col·laboració entre ambdues agències.

Aquest informe –també conegut com “Hallcrest Report”– seguí amb el punt de partida establert per Kakalik & Wildhorn (1971) doncs reforçà la idea que la col·laboració entre el sector privat i públic era necessari pel manteniment de la seguretat. De fet, tant és així que Cunningham & Taylor (1985) arriben a catalogar el sector privat com un recurs massiu i especialment infrautilitzat.

Al llarg del Hallcrest Report s'explicita un canvi d'argumentari en el paper de la seguretat privada. Si bé dèiem que en el RAND Report les funcions de la policia estaven completament diferenciades de les funcions de les empreses de seguretat privada, en aquest cas les funcions molt similars. Cunningham & Taylor (1985) ho comenten dient que s'hauria de procurar "the utilization of their respective talents and resources in a complementary and coordinated attack on crime (...) to maximize protection of American communities" (p. 5).

Això produeix un canvi de concepció en el model d'articulació de les dues agències i determina el sorgiment d'un nou model; del *Junior Model* inicial, esdevé l'*Equal model* (Boghosian, 2005). Aquest, lluny de la subordinació i unidireccionalitat del traspàs d'informació, desenvolupa una relació en termes d'igualtat en què ambdós agències es tracten de tu a tu i elaboren mecanismes de col·laboració amb l'ànim de millorar la seva efectivitat en el control de la delinqüència.

Posteriorment es va desenvolupar una segona part del Hallcrest Report que acabà confirmant la tendència ascendent de la cooperació entre ambdós sectors (Cunningham et al., 1990) i, per tant, el manteniment del model *Equal Partner*. Una cooperació entre agències que s'ha materialitzat en una difuminació de la línia que distingia seguretat pública i seguretat privada.

2.1.3. Market Model

Segons Crawford (2003), el *Market Model* és aquell model en el que la competència estructura les relacions entre les diferents agències proveïdores de seguretat. Això determina que el camp de la seguretat i el manteniment de l'ordre es trobi en constant pugna per guanyar terreny i àmbits d'actuació.

En termes pràctics, és un model un tant confús i desordenat on la col·laboració entre agències, condicionada per la competència, és escassa i interessada. Els pocs canals i fluxos d'informació existents s'originen per l'interès individual.

Lògicament, la naturalesa d'aquest model tampoc permet que la policia acrediti les activitats de les agències amb les que competeix. Per això, és fa necessària l'existència d'una agència reguladora independent per sobre i fora de les parts per tal d'assegurar-ne la competència lleial, els estàndards mínims i la salvaguarda de l'interès públic.

El major problema d'aquest model, però, és que la mercantilització de la seguretat pot provocar una segmentació de la policia en diferents nivells que, lluny de seguir el criteri de necessitat, proveeixi serveis segons el criteri adquisitiu de la població. En altres paraules, pot generar una vigilància residual de l'esfera pública per una policia residual (Crawford, 2003).

2.1.4. Nodal Governance Model

Aquest quart model teòric d'articulació entre el sector públic i el sector privat és relativament recent i està sent un dels epicentres del debat acadèmic actual. Sorgeix a mans de Bayley & Shearing (2001) amb el que denominaren “multilateralització” de la pràctica policial. La multilateralització de la que parlen ambdós autors fa referència a que la pràctica policial no només abasta les activitats pròpies de la policia sinó també les activitats d'actors no estatals –empreses o altres comunitats, per exemple (Shearing & Wood, 2011).

Segons la teoria del *Nodal Governance*, s'ha de concebre el govern com el resultat d'una adaptació social aconseguida a través de la creació i l'operació de diferents nodes. Aquests nodes són “sedes de conocimiento, capacidad y recursos que funcionan como auspicios o prestadores de gobierno. Suelen ser sitios institucionales, pero también pueden estar en agrupaciones informales” (Shearing & Wood, 2011, p. 42). A la pràctica, com diu Burris (2004), un node pot ser moltes coses: una banda criminal, una comissaria, un torn determinat del cos de bombers, una comunitat de veïns, una ONG, etc.

Aquest nodes, són capaços de coordinar-se entre si mitjançant les xarxes (Holley & Shearing, 2017). Tanmateix, no tots els nodes es troben vinculats entre si ni tots els nodes tenen vinculacions. Hi ha nodes que tenen molts vincles, al igual que n'hi ha que no en tenen (Burris, Drahos & Shearing, 2005).

Pel que fa a l'articulació entre seguretat privada i pública, segons aquest model, l'articulació de la seguretat passa per ser un cúmul d'agències o institucions relacionades entre si que treballen conjuntament amb un objectiu comú.

En aquesta xarxa de nodes, el paper de l'estat és completament diferent al que s'havia vist fins ara. És cert que els nodes estatals segueixen sent una part important de l'arquitectura nodal però a l'actualitat, els nodes no estatals com les corporacions empresarials i els organisme no governamentals tenen un paper central en la forma de pensar, dirigir i subministrar béns de seguretat (Shearing & Wood, 2011).

En altres paraules, l'Estat, materialitzat en la figura de la policia, passa a ser un actor més en la pràctica de la seguretat; ja no és ni la única ni l'autoritat principal en el manteniment de la seguretat (Hall and Biersteker, 2002). En la majoria de casos això vol dir que el paper de l'Estat (o dels nodes estatals) dependrà del context (Shearing, 2007). És possible, per exemple, que en la solució d'un conflicte sobre seguretat al barri, els nodes que conformen l'associació de veïns i l'agrupació de comerciants tinguin més pes que el node de la Policia Local.

En realitat, el que aquest model propugna és un canvi en la concepció de les relacions en el govern de la seguretat. Es deixa enrere la concepció hobbesiana clàssica en la que una autoritat forta i superior governa a través de la força amb una relació vertical de dalt a baix. A la concepció nodal les relacions són de tot tipus: de baix a dalt, de dalt a baix, en horitzontal, etc.

Lògicament això determina el fet que es tracti d'un model molt criticat, sobretot per aquells autors que consideren que l'Estat perd poder des d'aquesta concepció o dels que creuen que hauria de ser considerat un node superior als altres (Crawford & Lister, 2004). No obstant, els defensors d'aquesta teoria consideren que el model contribueix a una millora democràtica de gestió de la seguretat ja que s'augmenta la presència local, d'associacions, organitzacions no governamentals i en la presa de decisions.

2.2. ARTICULACIÓ ENTRE SEGURETAT PÚBLICA I PRIVADA

Encara que aquest apartat es centra en l'articulació del model català, és imprescindible introduir la legislació espanyola i realitzar una breu ressenya dels condicionants històrics que la determinaren.

La regulació espanyola del sector privat està formada per la Llei 5/2014, de 4 d'abril, de Seguretat Privada que substitueix l'antiga Llei 23/1992, de 30 de juliol, i pel Reial Decret 2364/1994, de 9 de desembre, pel que s'aprova el Reglament de Seguretat Privada.

2.2.1. Antecedents. Llei 23/1992

L'aprovació de la primera llei (Llei 23/1992) s'emmarca en un context d'augment de la inseguretat que propicià un creixement exponencial de la demanda de serveis de seguretat privada. Moltes empreses aprofitaren la situació per créixer oferint productes de baixa qualitat i sense homologació o serveis de vigilants sense formació ni preparació.

Amb el temps, les notícies sobre mala praxis començaren a perjudicar la imatge del sector i això va fer reaccionar a les grans empreses que decidiren començar a mobilitzar-se (Giménez-Salinas, 2014). Ja en 1992, s'aprovà la llei en qüestió amb una finalitat doble: ordenar aquest creixement i assegurar el control per part de l'Estat (Torrente, 2015).

Certament, la Llei 23/1992 no deixava lloc a dubtes. En la mateixa exposició de motius ja afirmava la consideració de “los servicios privados de seguridad como servicios complementarios y subordinados respecto a los de la seguridad pública”.

De fet, si anem una mica més enllà, a l'article 1.4 ho torna a reflectir: “Las empresas y el personal de seguridad privada tendrán obligación especial de auxiliar a las Fuerzas y Cuerpos de Seguridad en el ejercicio de sus funciones, de prestarles su colaboración y de seguir sus instrucciones”.

En definitiva, el que establia aquesta regulació del sector és un model de seguretat entès com un servei públic amb monopoli per part de l'Estat que, en certs casos, pot ser assistit per una seguretat privada concebuda en règim de subordinació. Estem davant d'un clar exemple del que la literatura descriu com “*Junior Partner Model*”.

2.2.2. Situació actual. Llei 5/2014

La Llei 5/2014, de 4 d'abril, de Seguretat Privada, en canvi, ha aparegut en un context molt diferent de la primera. Si bé la Llei 23/1992 responia a una necessitat d'ordenar el sector i sorgia d'un context de gran demanda de seguretat, la Llei 5/2014 ha aparegut en un context caracteritzat pel descens progressiu de la delinqüència tot i les dificultats econòmiques i l'augment de l'atur (Giménez-Salinas, 2014).

Particularment, a l'exposició de motius de la Llei 5/2014 ja es detecten certs progressos en la consideració de la seguretat privada doncs “la existencia de la seguridad privada se configura como una medida de anticipación y prevención frente a posibles riesgos, peligros o delitos”. Aquí veiem que el legislador s'ha adonat de las potencialitats i utilitats del sector privat en les funcions preventives.

Tot seguit, continua esplaïant-se dient que “la seguridad privada se ha convertido en un verdadero actor de las políticas globales y nacionales de seguridad”. Per tant, és lògic concloure que, amb aquest nova llei, s’ha canviat la concepció que es tenia de la seguretat privada a la dècada dels 90.

Ara bé, la realitat és que a efectes pràctics la llei no suposa un canvi real de model. Potser és cert que aquesta darrera regulació intenta desenvolupar un model més orientat al principi de complementarietat en lloc del principi de subordinació, però encara es manté la superioritat de la seguretat pública sobre la privada.

Es segueix amb un model de control estricte per part de l’Estat en relació de subordinació i es desenvolupa lleugerament el principi de complementarietat a través de la cooperació, corresponsabilitat i subsidiarietat (Torrente, 2015).

L’exemple més gràfic d’això és el primer article de la Llei 5/2014 quan explica que “estas actividades tienen la consideración de complementarias y subordinadas respecto de la seguridad pública”. També l’article 4.c que afirma que la seguretat privada té com a fi completar el monopoli de la seguretat que correspon a l’Estat.

De fet, si anem una mica més enllà, l’exemple més paradigmàtic que les coses no han canviat tant és que, mentre la seguretat privada es veu obligada a comunicar la informació a les Forces i Cossos de Seguretat competents (art. 14.2), la Policia podrà facilitar informació a les empreses si ho considera oportú en els casos que es facilitin l’avaluació de riscos i la implantació de mesures de protecció (art. 14.3). És més, segons l’article 15.1 la Policia podrà tenir accés als sistemes d’informació instal·lats per la seguretat privada quan sigui necessari.

2.2.3. Articulació entre seguretat privada i pública a l’àmbit estatal

Amb les dues anteriors revisions a la legislació espanyola en matèria de seguretat, s’ha observat que el model de gestió de la seguretat no ha canviat substancialment amb el pas del temps. El sector privat s’ha guanyat el respecte del sector públic i la consideració de ser un actor rellevant en el manteniment de la seguretat.

Malgrat això, avui dia encara impera una relació de subordinació basada en la complementarietat. Aquesta relació entre policia i seguretat privada es produeix de maneres i a nivells molt diferenciats. No obstant, es poden classificar en contactes de caire formal o en contactes de caràcter informal. Les relacions de caire formal serien totes aquelles establertes en la legislació mentre que, per contra, les informals serien aquelles que es produeixen al marge.

a) Vincles formals

Les relacions formals produïdes al model espanyol s'agrupen en dues grans categories: el control administratiu per part del Ministeri d'Interior des de la Unitat Central de Seguretat Privada –o els òrgans autonòmics que tinguin competència com Catalunya (art. 13.2 Llei 5/2014)– i les relacions de coordinació.

El control administratiu integra funcions molt diverses: mantenir un registre d'empreses autoritzades, gestionar l'habilitació de personal, realitzar inspeccions, aplicar expedients sancionadors, etc. Durant el 2016, per exemple, es realitzaren un total de 33.429 inspeccions (ja sigui a empreses de seguretat, centres de formació, personal, despatxos de detectius o establiments obligats a disposar de mesures de seguretat) que es transformaren en 5 milions d'ingressos per l'Estat en concepte d'expedients sancionadors. També s'aprovaren 8.470 noves habilitacions de personal i es detectaren 46 casos d'intrusisme (Ministerio del Interior, 2016).

En quant a les relacions de coordinació, especificar que es produeixen a dos nivells. Per un costat existeix un primer nivell més polític-institucional on la coordinació es produeix a través d'òrgans com les Comissions Mixtes de Coordinació de la Seguretat Privada i, per l'altre, un segon nivell dedicat a aquelles relacions de caràcter més operatiu i que obeeixen a necessitats més quotidianes.

Les Comissions Mixtes de Coordinació tenen la seva fonamentació legislativa en la disposició addicional tercera del Reial Decret 2364/1994, de 9 de desembre, pel que s'aprova el Reglament de Seguretat Privada. Tot i que realment no es concreta fins l'Ordre Ministerial, de 26 de juny de 1995, per la que es regula l'organització i funcionament de les Comissions Mixtes de Coordinació de la Seguretat Privada.

Posteriorment, i amb l'objectiu de satisfer les demandes i necessitats no recollides en la primera ordre, s'aprova l'Ordre INT/315/2011, d'1 de febrer, per la qual es regulen las Comissions Mixtes de Coordinació de la Seguretat Privada.

Aquestes comissions poden ser d'àmbit central o provincial i tenen diversos objectius concretats a l'article 4 de la darrera ordre ministerial. Entre aquests destacaria l'intercanvi d'experiències en diferents sectors, la posada en comú de plans de prevenció, la gestió dels programes de formació del personal o la proposició de criteri de coordinació entre ambdós sectors. La periodicitat de les reunions també està regulada, podent-se convocar quan els presidents ho desitgin i amb l'obligació de mantenir-ne una anual com a mínim.

Les comissions han estat objecte d'estudi d'autors com Bosch et al. (2004) que argumenten que per ser la canalització institucional més important, es reuneixen molt poc.

A nivell operatiu, les relacions formals difereixen en funció del cos policial de referència. El punt en comú d'ambdós cossos, però, és que en els darrers anys han desenvolupat programes dirigits a millorar la col·laboració amb els serveis privats.

El Cos Nacional de Policia, per exemple, en el marc del programa *Red Azul*, posseeix 3 mecanismes de comunicació amb el sector privat. El primer i el més rellevant és la Sala de Coordinació Operativa de la Comissaria General de Seguretat Ciutadana. Aquesta neix el 2001 i és l'òrgan encarregat d'oferir una resposta a les demandes urgents de seguretat. Per això, es troba en funcionament les 24 hores del dia. També té l'objectiu de centralitzar la informació provinent del sector privat i utilitzar-les amb fins de prevenció. Alguns acadèmics com Giménez-Salinas (2004) han apuntat que aquest òrgan afavoreix indubtablement a la policia. Que el traspàs d'informació entre seguretat pública i privada no és bidireccional.

El segon òrgan del CNP és la Secció de Col·laboració de la Unitat Central Seguretat Privada, que esdevé nucli central de la interlocució operativa. En darrer terme, l'últim òrgan és la Secció de Coordinació de la Unitat Central de Seguretat Privada, dedicat a la comunicació professional per assumptes tècnics o de gestió general.

La Guàrdia Civil, per la seva banda, en el marc del programa *Coopera* i més enllà de mitjans telemàtics (correu electrònic i pàgines web), també ha desenvolupat la creació de grups de coordinació mixtes amb l'objectiu de potenciar la col·laboració amb la seguretat privada en aquells àmbits de les seves competències. Aquests grups es presenten en dos nivells diferenciats: el nivell directiu i el nivell operatiu. Es reuneixen, com a mínim, un cop a l'any i un cop al semestre respectivament.

Segons les dades del Ministeri del Interior, per executar totes aquestes tasques de control i coordinació es destinaren un total de 448 agents de les FCSE –això sense incloure els efectius destinats per les policies autonòmiques amb competències en aquesta matèria. En aquest sentit, i davant d'un creixement tant espectacular dels efectius de seguretat privada hi ha el dubte sobre si es podria seguir realitzant un control efectiu de totes i cada unes de les actuacions de la seguretat privada; sobretot “porque requeriría un número de efectivos del que la policía no dispone, o quizás en algunos casos sí disponga pero los ha de dedicar a otros menesteres” (Guillén, 2016, p. 217).

Seguint aquesta línia, algunes veus han manifestat que es podria aprofitar millor la relació entre seguretat privada i pública si s'equilibrés millor el pes de cadascuna de les parts (Giménez-Salinas, 2004) doncs és molt difícil col·laborar si un dels dos té supremacia sobre l'altre (Guillén, 2016).

b) Vincles informals

L'existència de relacions de caire informal entre el sector públic i el sector privat de seguretat està constatada per la literatura acadèmica. De fet, s'han arribat a encunyar conceptes com *Grey Policing* (Hoogemboom, 1988) o *Moonlighting* (Stoughton, 2017; Cunningham et al., 1990) per descriure les relacions de treball creades quan un policia passa a treballar per la seguretat privada o per descriure les relacions que sorgeixen en el transcurs de les actuacions que també incrementen la relació i la confiança entre els actors. Algunes d'aquestes actuacions antigament eren desenvolupades per la policia però han passat a ser realitzades per la seguretat privada sota la supervisió de la seguretat pública. Dos exemples especialment il·lustratius sobre això són: la vigilància estàtica d'edificis públics i el control de seguretat d'equipatges en els aeroports.

Tanmateix, en la literatura s'ha constatat que, a falta de mecanismes d'intercanvi d'informació estable, els canals informals són els que marquen la col·laboració (Bosch et al., 2004). Partint d'aquesta premissa i sabent que hi ha vincles informals inevitables que sorgeixen del propi contacte natural, és important canalitzar al màxim l'intercanvi d'informació.

D'aquesta manera es podrien maximitzar els beneficis de la col·laboració i evitant pràctiques poc exemplars com les d'alguns policies que al passar-se a la seguretat privada utilitzen els antics contactes amb benefici propi.

2.2.4. Articulació entre seguretat privada i pública a l'àmbit català

Com es mencionava anteriorment, l'articulació entre seguretat privada i seguretat pública a l'àmbit català ve condicionada per la legislació estatal. No obstant, Catalunya gaudeix de certs peculiaritats determinades per les seves competències.

De l'article 163 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya se'n desprèn que correspon a la Generalitat l'execució de la legislació de l'Estat en matèria de control de seguretat privada (autorització d'empreses amb domicili social a Catalunya, inspecció, sanció i autorització dels centres de formació de personal) i en matèria de coordinació dels serveis de seguretat i investigació privades amb la Policia de la Generalitat i les policies locals de Catalunya.

A més, la Llei 4/2003, de 7 d'abril, d'ordenació del sistema de seguretat pública de Catalunya determina que el sistema de seguretat català està integrat per diferents actors, un d'ells, la seguretat privada.

Pel que fa a la relació entre seguretat privada i seguretat pública, a Catalunya també es pot distingir entre nivells directius i operatius. En el pla directiu destaca el Consell de Coordinació de la Seguretat Privada, que és l'òrgan català paral·lel a les Comissions Mixtes de Coordinació de la Seguretat Privada de l'Estat. Aquest Consell parteix de la possibilitat que brinda el Real Decret 2364/1994 i és desenvolupat pel Decret 233/1998.

La veritat és que manté unes funcions molt similars a les comissions mixtes: aconsellar el Departament d'Interior, homogeneïtzar criteris, conèixer avanços tècnics en seguretat, proposar criteris de coordinació, valorar la formació del personal privar, informar sobre algun avantprojecte i elevar al Departament de governació els informes que es creguin pertinents.

En el pla operatiu, destaca la creació el 2011 de la Unitat Permanent d'Interlocució Operativa de Seguretat Privada (UPIOSP). Aquesta es crea sota la dependència de la Comissaria Superior de Coordinació Territorial (CSUCOT), particularment de l'Àrea Central de Policia Administrativa (ACPA) de la PG-ME.

Aquest òrgan és un canal de comunicació entre el sector privat i la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra que opera les vint-i-quatre hores de tots els dies de l'any. S'encarrega de transmetre la informació proporcionada per la seguretat privada a la resta d'unitats del cos.

Tres anys més tard de la creació de la UPIOSP, durant el 2014 i amb la darrera llei de seguretat privada en vigor, es creà la *Xarxa de Col·laboració*. Un conjunt de serveis que tenen l'objectiu d'anar més enllà en relació entre ambdós sectors. Dintre d'aquesta xarxa, la UPIOSP n'és l'òrgan principal tot i que n'hi ha d'altres. A la vegada, en els darrers anys s'ha creat, a través de l'article 16 de la Llei 10/2007, la Comissió de Relacions amb Entitats, Centres i Professionals de Seguretat Privada, un òrgan col·legiat de participació institucional de caràcter complementari i consultiu.

S'observen doncs, intents i progressos en la millora de l'articulació entre seguretat privada i pública a Catalunya. Constància d'això és que ja en la Llei 4/2003 d'ordenació del sistema de seguretat pública de Catalunya es contempla la seguretat privada com un dels elements que integra el sistema de seguretat català. Aquest element també es veu materialitzat a partir del període 2006-2007 en el Pla General de Seguretat de Catalunya on s'inclou la millora dels mecanismes de col·laboració i coordinació entre sector privat i públic en totes les edicions. En la darrera, per exemple, pel període 2016-2019, s'ha proposat com a objectiu la consolidació dels mecanismes de control i col·laboració amb el sector de la seguretat privada.

2.3. PERSPECTIVA COMPARADA

L'augment del sector privat de seguretat és un fenomen d'extensió global. Les principals obres dedicades a l'anàlisi comparat (Jones & Newburn, 2006; Mesko, Fields, Lobnikar & Sotlar, 2013) avalen que, deixant de banda les diferències particulars de cada país, el creixement que s'ha experimentat a cada un d'ells és especialment similar. En el que sí que es diferencien, però, és en com s'ha gestionat aquest creixement i en quins mecanismes pràctics s'han establert.

S'observa que la opció establerta en el sistema espanyol està present alguns països del nostre entorn més immediat. Com ja s'ha explicat, la policia crea òrgans o departaments específics de gestió de la seguretat privada. El nom d'aquests òrgans o departaments difereixen en funció del país però la seva missió és la de control, autorització i sanció.

Portugal, n'és un exemple molt clar. La *Polícia de Segurança Pública*, a través del Departament de Seguretat Privada i amb les atribucions de la Llei nº 55/2007 supervisa l'activitat de la seguretat privada, considerada com a complementària i subsidiària. Mecanismes que es repeteixen a altres països més allunyats d'Europa que pertanyen a l'Amèrica Central o l'Amèrica del Sud, com són els casos del Salvador i Xile respectivament.

Aquest sistema, basat en la creació d'òrgans a la policia amb tasques de gestió administrativa, ja s'ha comentat en el cas espanyol així que no resulta especialment útil amb els objectius proposats. El que sí resulta d'interès són certs casos particulars en el que es creen òrgans separats i independents de la policia i la seguretat privada.

Com exposa Guillén (2016) és un mètode interessant si tenim en compte que la policia no està en condicions materials de controlar efectivament les activitats de seguretat privada i que la naturalesa d'aquest òrgan no viciaria les relacions entre ambdós doncs és molt difícil que es produeixi quan un té potestat per controlar l'altre.

A continuació s'exposà el cas francès en particular ja que, per proximitat és el cas més similar. No obstant, també podríem parlar del BSP canadenc de la província del Quebec o del PRISA de Sudàfrica (Shearing & Berg, 2006).

2.3.1. El CNAPS francès

El CNAP és un òrgan administratiu públic denominat *Conseil National des Activités Privées de Sécurité* que es crea a partir de l'article 31 de la LOPPSI (*Loi d'orientation et de programmation pour la performance de la sécurité intérieure*) del 14 de març de 2011.

El CNAPS és una institució amb jurisdicció a tot el territori francès, la funció de la qual és la de regular el mercat de serveis de seguretat privada, perseguir i investigar les accions que van en contra de la legislació així com l'extensió d'autoritzacions per la pràctica professional. A més, destaca que la seva creació es va finançar completament pels impostos obtinguts de la venda de serveis de seguretat i per les multes a les infraccions de la llei (Ocqueteau, 2013).

Segurament el més interessant d'aquest òrgan és que, al igual que la Direcció de la Policia, depèn del Ministeri de l'Interior. No hi ha una supervisió de la policia sobre la seguretat privada com passa a Espanya, sinó que els dos sectors són controlats pel Ministeri de l'Interior. Aquest simple fet suposa un canvi radical en les relacions entre ambdós agències en el sentit que esdevenen socis.

No obstant, l'element més interessant d'aquesta qüestió i que també assenyala Guillen (2016) és el fet que la fórmula anteriorment descrita permet mantenir cert control estatal.

En el sentit que, si ens fixem amb la seva Junta Directiva, dels 25 membres que la componen, 11 són representats dels govern, 1 del Consell d'Estat, 1 de la fiscalia, 8 representats de la seguretat privada i 4 personalitats expertes. El que acaba significat una major presència pública dintre l'organisme.

2.4. OBJECTIUS ESPECÍFICS

La confecció del marc teòric ha permès avançar en el coneixement de les principals aproximacions teòriques a l'articulació entre policia i seguretat privada, indagar sobre els principals models de coordinació desenvolupats a la literatura, entendre com s'articula la seguretat pública i privada en el context espanyol i revisar certs models de gestió de la seguretat particularment interessants de països del nostre entorn. A continuació es presenten els objectius específics de la recerca:

1. Analitzar el model de coordinació i cooperació entre seguretat privada i pública en el model català actual.
  - 1.1. Detecció de punts forts i febles dels mecanismes de coordinació i cooperació presentats.
  - 1.2. Conèixer l'opinió dels professionals del sector privat sobre el model d'articulació actual.
  - 1.3. Conèixer l'opinió dels professionals del sector públic sobre el model d'articulació actual.
2. Determinació de possibles propostes de millora del sistema actual.

3. METODOLOGIA

L'orientació dels objectius específics anteriorment plantejats i les preguntes que se'n deriven han orientat la investigació cap un mètode de caràcter qualitatiu. Segons Taylor & Bogdan (1984), la metodologia qualitativa és aquella investigació que produeix dades descriptives sobre les pròpies paraules de les persones, siguin orals o escrites, i sobre la conducta observable.

Dintre de la metodologia qualitativa es podrien distingir entre un gran nombre de dissenys d'investigació diferents. En aquest cas, però, s'ha escollit un disseny fenomenològic doncs s'ha centrat en les experiències particulars subjectives dels participants de l'estudi. Conseqüentment, i tractant de maximitzar les aportacions obtingudes, la tècnica de recollida de dades utilitzada ha estat l'entrevista semiestructurada (Patton, 2002).

Finalment, sobre el camp d'anàlisi, recordar que la metodologia qualitativa es centra més en el coneixement vertical que en l'horitzontal. És a dir, es dedica més a la validesa interna que l'externa (Ruiz, 2012) ja que busca la credibilitat, no la transferibilitat dels resultats.

En aquest sentit, la recerca contempla un mostreig de tipo estratègic en el qual el criteri de selecció ha estat la idoneïtat i coneixement de la problemàtica a estudiar. Concretament, s'han escollit un total de 6 persones provinents tant del sector de la seguretat privada com del sector públic de Catalunya i que portin en actiu més de 5 anys. En referència als sistemes de captació, exposar que s'han utilitzat dos distints: el sistema de captació institucional estratègic i el sistema de captació conegut com a "bola de neu" incondicionat. Finalment, en darrer terme mencionar que l'anàlisi qualitatiu de les dades s'ha realitzat a través del software Atlas.ti en la seva darrera versió (v.8).

4. ANÀLISIS DELS RESULTATS

De les entrevistes realitzades a professionals d'ambdós sectors se'n desprenen diferents idees. El primer element que s'obté fa referència al que els professionals privats titllen de canvi de mentalitat dintre dels cossos policials:

“S'han donat compte d'això, que són molts ulls, molta gent al carrer, ells no tenen efectius. O tiren de seguretat privada o perden molta informació.” (E1)

No només en el sentit d'adonar-se que el sector privat ha esdevingut un actor capital en l'aportació d'informació, sinó també en el sentit de disminuir la carga de treball de la seguretat pública.

“Saben que la seguretat privada és un bon recolzament... també els alleugera bastant a temes que consideren de... d'un ordre menor. Com els escorcolls o els control de punts determinats.” (E2)

Aquestes afirmacions es veuen recolzades pels professionals del sector públic que són conscients que s'ha de millorar la col·laboració en benefici del ciutadà i de la seguretat global, sobretot davant d'amenaques de caràcter global com el terrorisme.

“Todo lo que sea facilitar la colaboración, darle medios a la seguridad privada para que colabore, bienvenidos sean. Nos va en ellos la seguridad de todos.” (E4)

El segon element que s'extreu és que la col·laboració s'està produint però que encara queda molt camí per aconseguir una major bidireccionalitat en l'intercanvi d'informació. Tanmateix, aquest intercanvi d'informació es veu condicionat per la llei, que determina una relació desigual entre els diferents cossos policials i els serveis de seguretat privada:

“El model de relació entre la seguretat privada i la pública aquí a Espanya és un model de coordinació subordinada i aquesta és la realitat. Mossos no vol trencar amb això però sí que vol posar en marxa un model més flexible en que la relació sigui més igualitària (...) Intentem flexibilitzar aquest model que per naturalesa és desigual.” (E5)

Un tercer element obtingut de les entrevistes és relatiu als punts forts dels mecanismes existents. Sobre aquest tema s'ha detectat bastant consens en les diferents entrevistes. El sector privat explicita la recepció d'informació procedent del sector públic i una millora de l'intercanvi d'informació. Per altra banda, des del sector públic es declara un augment de l'interès del sector privat en la col·laboració a través de mitjans telemàtics (aplicatius o subscripció a butlletins):

“Cada vez nos piden más información de cómo acceder o como darse de alta en la página.” (E4)

També es fa una valoració molt positiva de la utilitat de mecanismes de col·laboració de caràcter més polític-institucional com el Consell de Coordinació de la Seguretat Privada o les Comissions Mixtes. No obstant, com ja s'avançava a la literatura acadèmica, la constitució d'aquests consells i comissions és molt poc freqüent:

“I d'aquí del consell va sortir l'ordre IRP 2010 que regula la verificació, el Codi de Bones Pràctiques... o sigui, han sortit iniciatives molt i molt bones. (...) són útils perquè a més estem tot el sector representat. Però realment no es reuneix, es reuneixen molt poc.” (E1)

Destacar també la crítica que alguns operadors de seguretat privada realitzen sobre la falta de conscienciació de la resta d'operadors de seguretat pública –més enllà dels agents de les unitats de seguretat privada.

“Quan tu parles amb els cossos policials que sí que estan amb nosaltres, aquest cap tipus de problema. O sigui, el tracte és d'igual per igual, de total respecte, ajuda, col·laboració... El problema és els que no estan tant en contacte amb nosaltres.” (E1)

Així com també crítiques a que, si bé és cert que la informació arriba, aquesta acaba sent residual degut a la desconfiança que encara impera en la seguretat privada:

“Certa desconfiança i recel a que la informació no passaria a bones mans. (...) jo crec que és un tema més atàvic-ètnic o grupal. Aquests són els meus i els altres estan fora del meu cercle. El que arriba a la seguretat privada és residual.” (E2)

Finalment, pel que respecte a les propostes de millora dels mecanismes actual, s'han pogut extreure propostes de diferent índole. La primera d'elles és relativa a la comunicació interna i és que, ambdós sectors presenten febleses en aquest sentit. Es proposa la implicació de la resta d'unitats a fi de conscienciar-los sobre les funcions i les possibilitats de la seguretat privada:

“Una de les coses a millorar és la comunicació interna. Explicar clarament a la resta de serveis policials què és la seguretat privada més enllà de saber que hi ha vigilants (...) A vegades hem constatat també que la informació que nosaltres donem a directius de seguretat, responsables de departament de seguretat, no acaba d'arribar com ens agradaria a tot el sector.” (E5)

La segona proposta obtinguda de les entrevistes és la necessitat de trencar els estereotips que envolten els serveis de seguretat privada, sobretot els vigilants:

“Trencar l'estereotip que el treballador de seguretat privada és una persona poc formada, no sé... poc professionalitzada.” (E5)

Finalment, en tercer lloc també es proposen l'activació de projectes dirigits a la millora de la confiança, element fonamental de la comunicació:

“L'element bàsic en la relació és la comunicació. I l'element fonamental de la comunicació és la confiança. Llavors, posar en marxa projectes que vinguin a reforçar aquesta confiança i que millorin la comunicació.” (E5)

5. CONCLUSIONS

La revisió teòrica realitzada a l'inici d'aquesta recerca ha permès situar aquells models teòrics de relació entre seguretat pública i privada desenvolupats a la literatura científica i oferir una descripció concreta de l'articulació d'ambdós sectors a Espanya i sobretot a Catalunya.

Amb la posterior anàlisi de l'evolució legislativa s'ha pogut observar que tot i els avenços i el canvi de mentalitat del legislador sobre el rol de la seguretat privada en la LO 5/2014, no s'ha produït un canvi real del model d'articulació proposat per la LO 23/1992. En aquest sentit, ens encabim dintre del que la literatura ha categoritzat com *Junior Model*, un model d'articulació en el qual la seguretat privada és considerada un soci menor que actua en règim de subordinació de la policia.

El plantejament teòric també s'ha dirigit a la definició dels mecanismes actuals de col·laboració i coordinació tant a nivell polític-institucional amb les Comissions Mixtes i el Consell de Coordinació de la Seguretat Privada o a nivell operacional amb els programes desenvolupats pel diferents cossos policials (Xarxa de Col·laboració, Red Azul, Coopera).

Posteriorment, s'ha utilitzat la metodologia qualitativa per obtenir informació de professionals d'ambdós sectors sobre les fortaleeses i debilitats dels mecanismes i l'articulació actual així com les seves propostes de millora.

Els resultats obtinguts han evidenciat que la relació entre els professionals de la seguretat pública i els serveis de seguretat ha millorat considerablement en els darrers anys i que la relació actual és bona, tot i el gran marge de millora que tots els operadors expliciten. S'aprecia també un canvi de mentalitat en els cossos policials que s'han adonat dels beneficis de la seguretat privada tant en termes d'informació com en alleugeriment de tasques menors.

Referent a l'intercanvi d'informació, aquest no es produeix en termes d'igualtat. En part, degut a la pròpia llei que condiona la verticalitat de les relacions més que la horitzontalitat d'aquestes. Tanmateix, els operadors públics afirmen la necessitat de seguir flexibilitzant els canals.

De l'anàlisi de les entrevistes també se'n desprèn la idea que la relació va en augment i que cada vegada més, el sector privat s'interessa i vol col·laborar amb el la seguretat pública, més enllà de la seva obligació legal. Així mateix, els professionals del sector privat valoren positivament l'existència d'òrgan institucionals de coordinació –on hi ha una fidel representació del sector i on s'impulsen polítiques útils– i l'existència de jornades informatives o butlletins.

Alhora, dels mecanismes existents es critica la falta de comunicació interna, tant nivell del sector públic com a privat així com una falta de confiança i recel en l'entrega d'informació al sector privat.

Finalment, pel que fa a les propostes obtingudes a través de les entrevistes, esmentar que els professionals entrevistats exposen la necessitat de trencar els estereotips que envolten la seguretat privada, activar projectes encaminats a la millora de la confiança entres els dos serveis i augmentar la conscienciació de la resta d'unitats policials, més enllà de les especialitzades en seguretat privada.

Així doncs, els resultats d'aquesta investigació no només han confirmat certes afirmacions que ja s'havien esmentat a la literatura acadèmica a principis de segle com certa falta de confiança, la falta de reciprocitat i una freqüència insuficient en la constitució dels òrgans de caràcter polític-institucional, sinó que també ha aportat elements nous al debat com la falta de comunicació interna tant a les organitzacions públiques com a les privades o la necessitat de trencar amb els estereotips de la falta de professionalització privada.

És indispensable mencionar que la investigació presenta les limitacions òbvies d'un treball de final de grau que condicionen els resultats obtinguts. Entre ells posar de relleu la limitació extensiva que obliga a resumir i sintetitzar idees que potser requereixen un explicació major, el fet que amb la part pràctica no s'ha aconseguit arribar al punt de saturació i la falta de concreció del perfil escollit.

En quant a les futures línies d'investigació, s'anima a seguir estudiant aquesta temàtica amb més profunditat doncs el desenvolupament acadèmic a nivell nacional és ínfim. És necessari un debat real sobre el model d'articulació en el nostre país.

És imprescindible seguir investigant els diferents mecanismes de col·laboració i coordinació entre els cossos policials i els serveis de seguretat privada a fi de maximitzar l'intercanvi d'informació. També pot ser interessant l'aprofundiment en certs models i experiències realitzades en altres països com el cas francès (CNAPS).

En darrer terme, esmentar que l'ànima d'aquesta investigació mai ha estat qüestionar el dret fonamental a la seguretat i el seu control per part de l'Estat, el que es discuteix aquí és com, donant per descomptada l'afirmació anterior, som capaços d'organitzar els serveis de seguretat en benefici del ciutadà. I més ara quan ens trobem davant d'amenaques de caràcter global com el terrorisme d'ideologia gihadista. Ens hi va la seguretat de tots.

6. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Agirreazkuenaga, I. (1989). Perfiles y problemática de la seguridad privada en el ordenamiento jurídico español. *Revista de Administración Pública*, 119, 103-135.

Ballesteros, J. (1998). ¿Seguridad pública o privada? *Cuadernos de Relaciones Laborales*, (13), 111-118.

Bayley, D. & Shearing, C. (2001). The New Structure of Policing: Description, Conceptualization, and Research Data. Washington, D.C.: National Institute of Justice.

Boghosian, H. (2005). Applying Restraints to Private Police. *Missouri Law Review*, 70 (1), 177-218.

Bosch, J.L., Farràs, J., Martín, M., Sabaté, J. & Torrente, D. (2005). Estado, mercado y seguridad ciudadana. Análisis de la articulación entre la seguridad pública y privada en España. *Revista Internacional de Sociología (RIS)*, (34), 107-137.

Burris, S. (2004). Governance, Microgovernance and Health. *Temple Law Review*, 77 (2), 335-361.

Burris, S., Drahoš, P. & Shearing, C. (2005). Nodal Governance. *Australian Journal of Legal Philosophy*, 30, 30-58.

Button, M. (2007). Assessing the Regulation of Private Security across Europe. *European Journal of Criminology*, 4 (1), 109-128.

Cámara, D. (2004). La privatización del orden público. Las policías privadas. *Revista de Derecho de la Unión Europea*, (7), 357-391

Confederation of European Security Services. (2013). Private Security services in Europe: Facts and Figures 2013. Recuperat de:
<http://www.coess.org/newsroom.php?page=facts-and-figures>

Crawford, A. & Lister, S. (2004). The Patchwork shape of reassurance policing in England and Wales. *Policing*, 27 (3), 413-430.

Crawford, A. (2003). The pattern of Policing in the UK: Policing Beyond the Police. Dins Newburn, T. (ed.). *Handbook of Policing* (pp. 147-181) Cullompton: William Publishing.

Cunningham, W. & Taylor, T. (1985). *The Hallcrest Report: Private Security and Police in America*. Portland: Chancellor.

Cunningham, W., Strauchs, J. & Van Meter, C. (1990). *The Hallcrest Report II: Private Security Trends 1970-2000*. Boston: Butterworth-Heinemann.

Departament d'Interior. (2006). *Pla General de Seguretat de Catalunya 2006-2007*. Recuperat de:

http://interior.gencat.cat/web/.content/home/010_el_departament/plans_i_actuacions/pla_general_de_seguretat_de_catalunya/docs/pla_seguretat_catalunya.pdf

Departament d'Interior. (2016). *Pla General de Seguretat de Catalunya 2016-2019*. Recuperat de:

http://interior.gencat.cat/web/.content/home/010_el_departament/plans_i_actuacions/pla_general_de_seguretat_de_catalunya/docs/PGSC_2016_2019.pdf

Garland, D. (1999). The Limits of the Sovereign State. Strategies of Crime Control in Contemporary Society. *The British Journal of Criminology*, 36 (4), 445-471.

Giménez-Salinas, A. (2004). A la recerca d'un model publicoprivat de gestió de la seguretat. *Revista Catalana de Seguretat Pública*, 15, 11-26.

Giménez-Salinas, A. (2014). La madurez del sector de seguridad privada en España: Análisis de su evolución legislativa. *Revista Policía y Seguridad Pública*, 1, 53-77.

Guillén, F. (2012). *Policia i Seguretat*. Bellaterra: Servei de publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Guillén, F. (2016). *Modelos de policía. Hacia un modelo de Seguridad plural*. Barcelona: J. M. Bosch Editor.

Hall, R.B. & Biersteker, T.J. (2002). The emergence of Private authority in the international system. In: Hall, R.B. & Biersteker, T.J. (ed.) *The emergence of Private authority in the international system* (pp. 3-22). Cambridge: Cambridge University Press.

Holley, C. & Shearing, C. (2017). A Nodal Perspective of Governance: Advances in Nodal Governance Thinking. Dins: Drahos, P. (ed.) *Regulatory Theory: Foundations and Applications* (pp. 163-180). Canberra: ANU Press.

Hoogenboom, B. (1989). Grey Policing: A Theoretical Framework. *Policing & Society*, 2 (1), 17-30.

Johnston, L. (1999). Private Policing in Context. *European Journal on Criminal Policy and Research*, 7 (2), 175-196.

Jones, T. & Newburn, T. (1999). Urban change and policing: mass private property re-considered. *European Journal on Criminal Policy and Research*, 7, 225-244.

Jones, T. & Newburn, T. (2006). *Plural Policing. A comparative perspective*. Abingdon: Routledge.

Kakalik & Wildhorn, S. (1971). *Private Security in the States. Findings and Recommendations*. Washington: Department of Justice, National Institute of Law Enforcement and Criminal Justice

Kempa, M., Carrier, R., Wood, J. & Shearing, C. (1999). Reflections on the evolving concept of “Private Policing”. *European Journal on Criminal Policy and Research*, 7 (2), 117-223.

Martín, M. (1992). Policía, profesión y organización: hacia un modelo integral de la policía en España. *Revista Española de Investigaciones Sociológicas*, 59, 205-222.

Mesko, G., Fields, C., Lobnikar, B. & Sotlar, A. (2013). *Handbook on Policing in Central and Eastern Europe*. New York: Springer.

Ministerio del Interior. (1999). Anuario Estadístico del Ministerio del Interior. Recuperat de:

<http://www.interior.gob.es/documents/642317/1204854/Anuario+estad%C3%ADstico+de+1999+%28parte+2%C2%AA%29.zip/bb52ebb9-b468-483d-8f91-d40d5c07e951>

Ministerio del Interior. (2016). Anuario Estadístico del Ministerio del Interior. Recuperat de:

<http://www.interior.gob.es/documents/642317/1204854/Anuario+Estadistico+2016.pdf/6c02fffa-93c4-4838-b1d5-a882971c2cdc>

Newburn, T. (2003). The future of policing. Dins Newburn, T. (ed.). *Handbook of Policing* (pp. 824-840). Cullompton: William Publishing.

Ocqueteau, F. (2000). Seguretat privada. Un punt de vista francès en un panorama europeu. *Revista Catalana de Seguretat Pública*, 6-7, 169-188.

Patton, M. (2002). *Qualitative research and evaluation methods*. Thousand Oaks: SAGE Publications.

Rico, J. & Salas, L. (1988). *Inseguridad ciudadana y policía*. Madrid: Tecnos.

Ruiz, I. (2015). *Metodología de la investigación cualitativa (5ª. Ed.)*. Bilbao: Deusto Publicaciones.

Sarre, R. & Prenzler, T. (2000). The Relationship between Police and Private Security: Models and Future Directions. *International Journal of Comparative and Applied Criminal Justice*, 24, (2), 91-113.

Shearing, C. & Berg, J. (2006). South Africa. Dins Jones, T. & Newburn, T. (ed.) *Plural Policing. A comparative perspective*. Abingdon: Routledge.

Shearing, C. & Stenning, P. (1983). Private Security and its Implications: A North American Perspective. Dins Rees, A. (ed.) *Policing and Private Security*. (pp. 16-51). Camberra: Austrian Institute of Criminology.

- Shearing, C. & Wood, J. (2011). *Pensar la seguridad*. Barcelona: Gedisa.
- Shearing, C. (1992). The Relation between Public and Private Policing. *Crime and Justice*, 15, 399-434.
- Shearing, C. (2007). Policing our future. In: Henry, A. & Smith, D. Eds. *Transformations of Policing*. Aldershot: Ashgate, 249-272.
- Stenning, P. & Shearing, C. (1979). The Quiet Revolution: The Nature, Development and General Legal Implications of Private Security in Canada. *Criminal Law Quarterly*, 22, 220-248.
- Stoughton, S. (2017). Moonlighting: The Private Employment of Off-Duty Officers. *University Illinois Law Review*, 5, 1847-1900.
- Taylor, S.G. & Bogdan, R. (1992). *Introducción a los métodos cualitativos de investigación*. Barcelona: Paidós Básica.
- Torrente, D. (2015). *Análisis de la Seguridad privada*. Barcelona: Editorial UOC.
- Torrente, D., Bosch, J.L. & Valencia, V. (2005). Organizando la seguridad: análisis organizativo de los servicios privados de seguridad en España. *Política y Sociedad*, 42 (3), 185-208.
- Waard, J. (1999). The Private Security Industry in International Perspective. *European Journal on Criminal Policy and research*, 7 (2), 143-174.
- Zedner, L. (2006). Policing Before and After the Police. The Historical Antecedents of Contemporary Crime Control. *The British Journal of Criminology*, 46, 78-96.

ANNEX 1. LEGISLACIÓ CONSULTADA

Decret 233/1998, de 30 de juliol de 1998, por el que se crea el Consell de Coordinació de la Seguritat Privada, Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 2718 (1998).

Lei n.º 53/2007, de 31 de Agosto de 2007, Diário da República, 168 (2007).

Ley 23/1992, de 30 de julio, de Seguridad Privada, Boletín Oficial del Estado, 83 § 3646 (1992).

Ley 4/2003, de 7 de abril, de Ordenación del sistema de Seguridad Pública de Cataluña, Boletín Oficial del Estado, 114 § 9620 (2003).

Ley 5/2014, de 4 de abril, de Seguridad Privada, Boletín Oficial del Estado, 186 § 18489 (2014).

Ley Orgánica 6/2006, de 19 de julio, de reforma del Estatuto de Autonomía de Cataluña, Boletín Oficial del Estado, 172 § 13087 (2006).

Loi n° 2011-267 du 14 mars 2011 d'orientation et de programmation pour la performance de la sécurité intérieure, Journal Officiel, 62 (2011).

Orden de 26 de junio de 1995 por la que se regula la organización y funcionamiento de las Comisiones Mixtas de Coordinación de la Seguridad Privada, Boletín Oficial del Estado, 158 § 16112 (1995).

Orden INT/315/2011, de 1 de febrero, por la que se regulan las Comisiones Mixtas de Coordinación de la Seguridad Privada, Boletín Oficial del Estado, 42 § 3169 (2011).

Real Decreto 2364/1994, de 9 de diciembre, por el que se aprueba el Reglamento de Seguridad Privada, Boletín Oficial del Estado, 8 § 608 (1994).

